

Difennet eo implij ar jederez

Talet e vo pled gant ar reizhskrivadur hag an doare d'en em zispleg dre-skrid : 4 poent.

LODENN GENTAÑ Istor - geografiezh

(18 poent)

Pep kandidat a zibabo ur sujed hepken etre an daou kinniget.

Kentañ sujed

Frañs e enkadenn ekonomikel ar bloavezhioù 1930.

Dielloù

Diell Nnn1

Un nebeut merkoù sosio-ekonomikel etre 1929 ha 1935.

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Produadur an industri (merk 100 e 1929)	100	98	85	72	81	75	72
Korvoder al labour-douar (merk 100 e 1929)	100	79	69	59	58	46	41
Goprouù (merk 100 e 1929)	100	106	101	92	88	81	75
Niver an dud dilabour sikourct	1 000	1 700	45 000	260 000	275 000	335 000	426 000

Diwar *Journal d'économie politique*, 1936, hag INSEE

Diell Nnn2

Lezennoù 1936 : Eñvorennoù ur micherour.

Un dra zo am eus dalc'het ar gwellañ soñj anezhañ : ma daouzek devezh koñje-paeet kentañ. Rak betek neuze n'hor boa mann ebet. Hag ouzhpenn-se e oa paeet deomp hon daou-ugent eurvezh labour evel eizh eurvezh ha-daou-ugent. [...]

Ha goude eo deuet ar c'henemglevioù-micher oc'h embann ne oa ket mui ar gwir gant ar mestr paeñ ul labourer hervez e vin hag e zoare, pe diouzh brasted e zivskouarn.

Tu zo lavarout hon eus gwelet un tamm liv ar finbortez (1) goude 1936. Treuzet e oa bet ganeomp enkadenn ekonomikel 1930, achuet amzer ar goprouù izel, amzer ar sigaretennoù prenet unan hag unan. Adalek 1937 e oa bet kreskaet mat ar goprouù ; neuze ivez e oa bet gwelet ar postoù-radio ec'h arru niverusoc'h-niverus er site, ha memp tra evit ar veloioù. E-korf ur bloavezh ez eus bet ur cheñchamant terrupl.

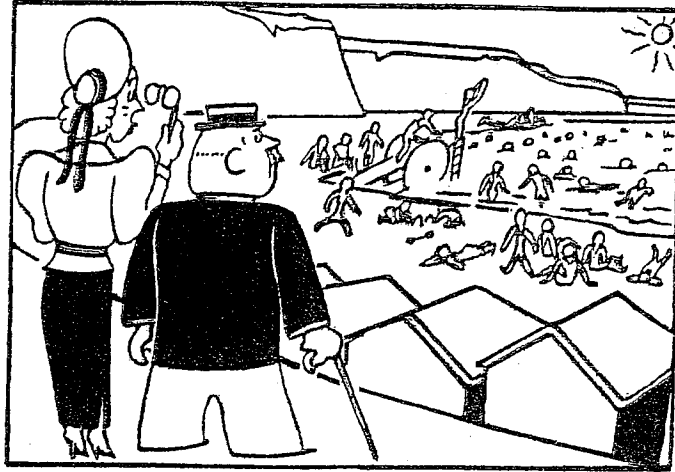
Diwar S. BONNET, *L'Homme de fer*, Presses universitaires de Nancy, 1987.

(1) Berzh, prosperite

GROUPEMENT INTERACADÉMIQUE II - DIPLÔME NATIONAL DU BREVET		
Coefficient 2	Session 2004	Durée : 2 heures
Spécialité : COLLÈGE, option LV2		Épreuve : HISTOIRE - GÉOGRAPHIE
Normal Juin	Ce sujet comporte 7 pages	Page 1/7

Diell Nnn3

War an traezh e 1936 : ludresadenn. (1)

Tresadenn gant DUBOSC

«O ! Ec'h menargas ! Pebezh spont ! Ne c'hellomp ket c'hoñ amañ ? Emaint oc'h ebatall e-barzh hor Meurvor deomp-ni, oc'h analiñ hon aer deomp-ni, o rouziñ dindan hon heol deomp-ni !»

(1) Tresadenn flemmus; galleg : *caricature*.

Goulennoù
8 poent.

Gouenn 1 :

Diell Nnn1 : Peseurt perzhioù eus an enkadenn ekonomikel a zo diskouezet get an arouezioù roet amañ. Harpit ho respont.

Gouenn 2 :

Diell Nnn2 : Ar micherour en doa dalc'het soñj a bevar diviz nevez degaset gant lezennoù Talbenn ar Bobl. Pere ?

Gouenn 3 :

Dielloù Nnn 2 ha 3 : Eus peseurt diviz bet kemeret get gouarnamant Blum emañ o komz ar vaouez hag ar gwaz, a-gleiz en dresadenn ? Keñverit o soñj dezho gant soñj ar micherour.

Pennad arguziñ

10 poent

Savit – en ur en em harpañ da gentañ war ar pezh ho peus desket ha gant skoazell an titouroù tennet deus an dielloù diskouezet - ur pennad war ar sujed-mañ: "Frañs e enkadenn ekonomikel ar bloavezhioù 1930" (Tro 20 linennad)

Eil sujed

Stadoù-Unanet Amerika, ur galloud hollvedel.

Dielloù

Diell Nnn 1

Pouez Stadoù-Unanet Amerika er bed.

Galloud soudardel [ar Stadoù Unanet] a zo an hini kreñvañ er bed, hag a bell. Abalamour d'ar galloud soudardel-se eo gouest ar Stadoù-Unanet d'en em zifenn o-unan ha, war-un-dro, d'en em zerc'hel evel "jañdarmed ar bed" : gouest e vezont d'en em gavout, e berr amzer ha get kalz a nerzh, war gement tachenn diavaez zo pa vez lakaet o interestoù en arvar, pa her goulenn ganto meno o foblañs (1), ar gumuniezh atlantel (NATO) pe etrevroadel (UNO). [...]

Ekonomiezh SUA a zo hiriv an hini greñvañ hag an hini solutañ er bed. Gouest eo da virout ar c'hentañ reñk evit he froduoù dezhi ar he marc'hadoù diabarzh, ha da c'hounit tachenn evito war marc'hadoù an diavaez dre ma kaver embregerezhioù SUA e pep lec'h. Sklaer eo ar sifroù : 15% eus kenwerzh ar bed a zo etre daouarn SUA. Savet e vez 25% eus produioù SUA er broioù estren. Eizh milion a estrañjourien a vez implijet get embregerezhioù SUA er broioù estren. [...]

Bras eo o dreiste'halloud war dachenn an teknologiezh, ha dreist-pep-tra war hini teknologiezhioù nevez ar c'helaouiñ hag ar c'hemenn; [...] hep disoñjal an emroadur nevez gant an danvez damgonduiñ, an urzhiaterezh, ar poelladoù, ar multimedia, an Internet, ar bioteknologiezhioù – en o mesk an OGM mil anavezet dre ar mediaoù [...]

Pouez ar Stadoù-Unanet e-barzh aozñ ha skignañ ar skeudennoù a zo drastus. [...] O abadennoù evit ar vugale, o sitcomoù, o filmoù-kazetenn o deus aloubet holl skrammoù tele ar bed. [...] "sevenadur SUA", e ster ledanaet ar gaoz (da lâret eo ar sonerezh, an dilhad, ar boued...), a seblant bout deuet da vezañ mestrez e pep lec'h...

Diwar Jean-Michel GAILLARD ; «Les Etats-Unis sont-ils les maîtres du monde?»

L'Histoire, hors-série n°7, C'hwevrer 2000.

(1) Meno o foblañs : *leur opinion publique*

Diell Nnn 2

Filmoù bet gwelet get ar muiañ a dud e Frañs, a vloaz da vloaz etre 1991 ha 2001

	<i>Film</i>	<i>Gwelet gant (niver an dud dre vilion)</i>	<i>Film savet e...</i>
2001	<u>Harry Potter à l'école des sorciers</u>	9,3	S.-U.-A.
2000	Taxi 2	10,3	Frañs
1999	Asterix et Obelix	8,9	Frañs
1998	Titanic	20,7	SUA.
1997	Le 5° Élément	7,6	SUA
1996	Le Bossu de Notre-Dame	6,8	SUA
1995	Les Trois Frères	6,6	Frañs
1994	Le Roi Lion	10,1	SUA.
1993	Les Visiteurs	13,7	Frañs
1992	Basic Instinct	4,6	SUA
1991	Danse avec les loups	7,2	SUA

Diell Nnn 3

Aozifñ ar brezel a-enep da Irak

E dibenn an Eil-Brezel-Bed o doa en em glevet Stadoù ar bed evit sevel lezennoù etrevroadel a-benn klask mirout ar peoc'h. Met, diriaou da noz, en deus lavaret ar prezidant Bush spis ha sklaer ne oa ket e soñj doujañ d'al lezennoù-se. E-kerz ur brezegenn taer-bras a-enep Irak hag a-enep Stadoù Europa o deus en em ziskleriet evel a-enep d'ar brezel, en deus lavaret e oa e soñj dezhañ argadiñ gant pe hep o asant.

E-barzh an UNO, an aozadur karget da votiñ ar gwir da ober brezel, en em gav ar Stadoù ezel nebeutoc'h emglevet eget biskoazh. Frañs, China ha Rusia o deus adlavaret e savfent a-enep d'ar brezel. Met SUA, gant an 300 000 soudard o deus kaset dija tro-dro Irak, a zo mennet da argadiñ. Hervez ar prezidant Bush e ranker argadiñ Irak abalamour d'ar Stad-se bezañ un dañjer evit SUA. E gwirionez e talc'h an dud gouziek war an dachenn-se da adlavaret n'eus ket a armaj nukleel gant Irak. N'eo ket gouest da vannañ misiloù-en tu-all da 150km. Evit ar mare n'eus netra o tiskouez splann en defe ar Stad a armaj kimiek kennebeut.

Ouzhpenn-se eo bet diskleriet digwener gant an ensellerien karget d'ober enklask war armaj Irak e-ser o diwezhañ prezegenn en UNO eo kroget ar vro da zistruj hec'h armaj difennet. Met fellout a ra da brezidant SUA ma vo votet adarre gant an UNO evit kaout an tu da ziskleriañ aesoc'h ar brezel ; zoken ma oar-eñ ne heulio ket an aviz roet ma 'z eo hemañ kontrol d'e vennozheñ. Gant an Europiz emglevet gantañ, Breizh-Veur ha Spagn, en deus lakaet termen da Irak da blegiñ betek penn d'ar goulenñ dizarmañ graet d'ar Stad : betek ar 17 a viz Meurzh.

Sébastien PORTE, «Le Président Bush décidé à la guerre»,
Les clés de l'actualité, 8 a viz Meurzh 2003.

Goulennoù
8 poent.

Goulenñ 1 :

Diell Nnn1 : Hervez an den en deus skrivet ar pennad-mañ e weler splann galloud hollvedel SUA war pevar dachenn; war bere ? Roit ur skouer evit pep tachenn.

Goulenñ 2 :

Dielloù Nnn1 ha 2 : Liesseurt eo stummoù, doareoù beli (levezon) "patrom sevenadurel" SUA dre ar bed. Peseurt stummoù, doareoù disheñvel a gaver ?

Goulenñ 3 :

Diell Nnn 3 : Penaos e tiskouez splann emzalc'h S.U.A. a-hed amzer aozañ ar brezel a-enep da Irak e 2003 en em gavont hag en em gemeront evel ur galloud dreist d'ar re-all ?

Pennad arguziñ

10 poent

Savit – en ur en em harpañ da gentañ war ar pezh ho peus desket ha gant skoazell an titouroù tennet deus an dielloù diskouezet - ur pennad war ar sujed-mañ: " Stadoù-Unanet Amerika, ur galloud hollvedel". (Tro 20 linennad)

EIL LODENN : DESKADUREZH KEODEDEL.

(12 poent)

Sujed

Kengred (1) ha kenlabour etrevroadel

Dielloù

Diell Nnn1

UNO : arroudoù eus ar Garta mui un nebeut aozadurioù ispisializet.

Tennet eus Karta an UNO, 26 a Vezheven 1945 :

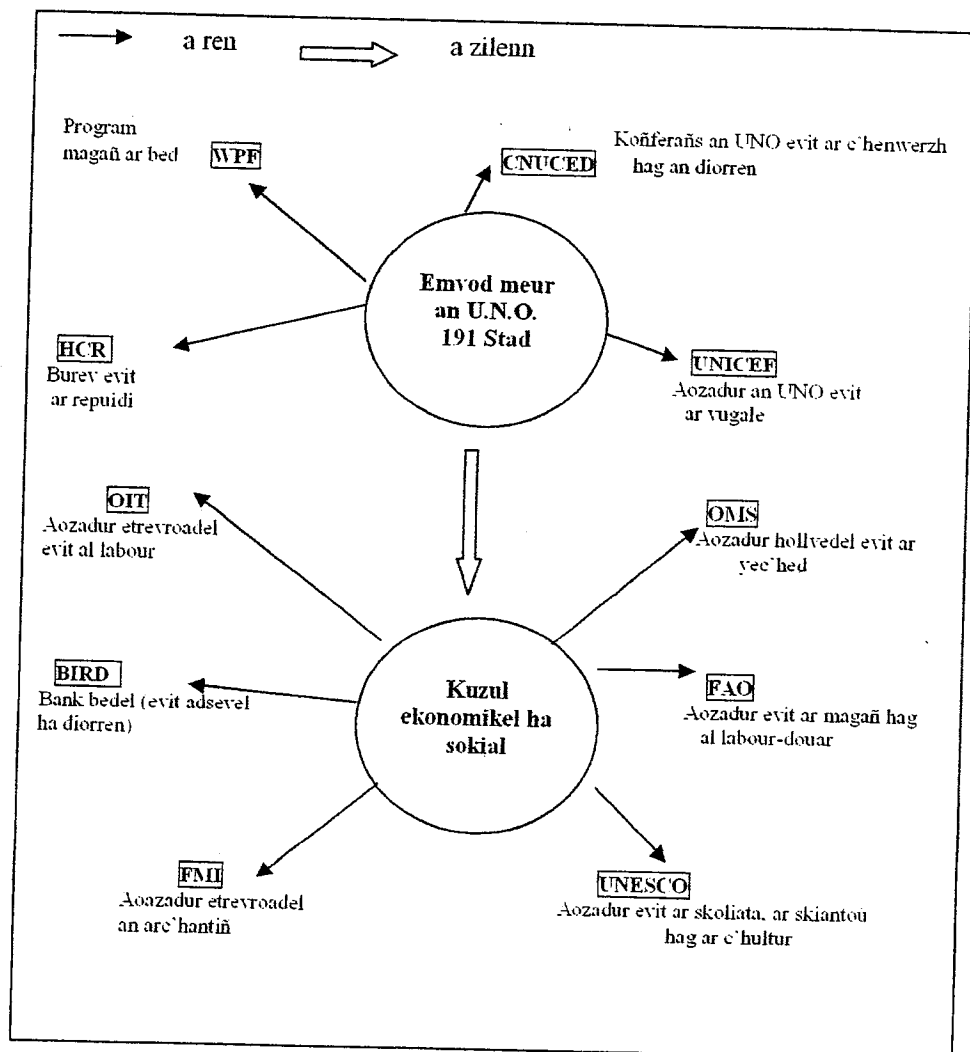
Mellad 1 : Palioù an UNO a zo :

2. Lakaat da greskiñ etre ar pobloù liammoù a vignoniezh savet war an doujañs dleet da ingalded gwirioù pep pobl ha d'ar gwir he deus pep pobl d'en em verañ hec'h-unan, ha kemer kement diviz gouest da harpiñ ar peoc'h dre ar bed.

3. Lakaat war-sav ar c'henlabour etrevroadel en ur gavout an tu da ziskoulmañ ar c'hudennoù etrevroadel o tennañ d'an ekonomiezh, d'ar gevredigezh, da vennozhioù pe da vuhez mab-den, en ul ledañ hag en ur vrudañ an doujañs evit gwirioù mab-den [...].

(1) galleg : *solidarité*

UNO : Un nebeut aozadurioù ispisializet

Diell 2

Evit sikour tud Kosovo.

A drugarez d'e zarempredoù gant an ONGoù, en deus ur strollad a soudarded Frañs aozet un nebeut traoù a benn sikour annezidi Vidomic, e Kosovo, e Yougoslavia kent. Un aozadur dengar italian he deus labourer evit adsevel an ti-skol ha pourchas bevañs. Soudarded Frañs o deus, d'o zu, rannet peadra da gouskañ ha da vont d'ar skol etre an dud. Evit parrat diouzh kudennoù yec'hed grevus e touez ar boblañs, ha stankañ an hent d'ar c'hleñvedoù red, en deus aozet ar medisinour gall bizitoù digoust evit tud ar gêriadenn. Goude dezhañ bezañ en em glevet gant *Pharmaciens sans frontières* (un ONG arall) eo deuet a-benn da akipañ ar greizenn kelaouiñ lec'hiet er gêriadenn gant ur pak louzoù diazez evit an annezidi.

Diwar *Education à la citoyenneté, La Défense au service de la paix*, CNPP/IHEDN/Unesco, 2003.

Diell 3

Evit sikour tud Afghanistan.

CARE a gas dek kamion karget a 250 tonenn boued ha madoù eus ar re retañ davet Kaboul, ha, pelloc'h trema an Norzh davet rannvroioù war ar maezioù. Steudadoù kirri-samm CARE o deus kuitaet Peshawar, e Pakistan, d'ar c'hentañ a viz Kerzu 2001 [...]. Ne oa aze ken nemet pazenn gentañ un aozadur kalz brasoc'h. Pemp rummad kamionoù-all o deus kemeret an hevelep hent da-c'houde ; pep rummad anezho gant 90 kamion karget a 25 tonenn a zanvez sikour.

Harp CARE a ya d'ar repuidi ha d'ar familhoù o deus gouzañvet ar muiañ dindan ar sec'hor hag ar brezel. A drugarez d'ul labour kaset war an dachenn gant skipailhoù CARE ha gant an aozadurioù lec'hel o kenlabourat ganto eo bet renablen ezhommoù an dud hag ar familhoù dibourvesañ.

Lec'hienn Internet CARE, ONG amerikan..

Goulennoù

4 poent.

Goulen 1 :

Diell Nnn1 : Petra eo ar paliou pennañ displeget e karta an UNO ?

Goulen 2 :

Diell Nnn1 : Roit anv daou aozadur eus an UNO o fal sikour ar poblañsoù.

Goulen 3 :

Dielloù Nnn 1, 2 ha 3 : Roit anv div dachenn e-lec'h ma vez sikouret an dud.

Goulen 4 :

Dielloù Nnn 1, 2 ha 3 : Diskouezit penaos eo etrevroadel ar c'hengred e-keñver an dud a genlabour eviti, hag e keñver an dud a vez sikouret.

Pennad arguziñ

8 poent

Savit ur pennad war ar sujed-mañ: "Kengred ha kenskoazell etrevroadel "; evit arguzenniñ, c'hwi a raio al liamm etre an titouroù kinniget en dielloù. (Tro pemzek linennad)

ARABAT SKRIVAÑ TRA EBET EL LODENN-MAÑ !

Diwallit ! Arabat disoñjal reiñ ar follenn-mañ ur wech leuniet.

TEIRVET LODENN : EN EM RETERIN ER BED HAG EN AMZER

6 poent

1°- E pe bloaz e oa bet kurunennaet Karl-Veur ? - .....

2°- E pe bloaz e oa bet roet ar gwir da votiñ d'ar merc'hed e Frañs ? - .....

3. Skrivit anvioù ar c'hêrioù-mañ e-kichen ar pik a zere ouzh pep unan anezho : Mec'hiko, New-York, Mumbai (Bombay), Tokio.

